

NAPLO

Inscris in Registrul Publica-
tiunilor periodice la Tri-
bunalul Huncdoara sub
No. 3-1938

Director proprietar și redac-
tor răspunsabil :
Alexandru Molnár
Felelős szerkesztő és kiadó :
Molnár Sándor

VII. évfolyam 24 szám.

Petroșeni, 1940. december 25

Első szavunk: a Szeretet és egymás megbecsülése

Lapunk új köntösben, új eszmével és új küldetéssel indul jelen, karácsonyi ünnepi számunkkal. Új formát adtunk szívünk melegének, lelkünk szépségeinek, hogy zálat is igazoljuk, nem járjuk a régi utakat, nem vagyunk a tévelygők és elszédítők elkek uszályhordozói többé, hanem egy minden népet, önmagunkat, iajtánkat és a mel-
ettünk élő népek sorsát, életet segítő, támogató és testvéré tevő eszmében a szeretet
s jóság, egymást megbecsülni akaró harcában, támogató, jó barát, embertársainkkal,
gyűttesen és közösen, jóban és rosszban.

Eppen azért: Első szavunk: a szeretet és egymás megbecsülése.

Újból és újból leírjuk ezt a szót, belekiáltjuk embervilágunkba, a mi körze-
ünkbe, ember az ember felé, szív a szív felé és lélek a lelek felé, hogy ezáltal is
gazoljuk, hogy a földön legnagyobb urnak, leghatalmasabb hatalomnak az embersze-
retet, egymás megbecsülését nemzetiségre való tekintet nélkül, hirdetjük. Hirdetjük
mint jó keresztények. Hirdetjük mint emberek és hirdetjük mint olyan lélek, amely az
egyetlen Krisztusi eszmét vallja a magáénak és ebben a magasztos szépségben, ebben
az embertszerető bibliai gondolatban indul a jó lélekhez, e Szent Karácsony ünnepén.

Tudjuk, nehéz dolog és haládatlan küldetés ma, háboru zajában, géplegyverek
és bombák vihogásában ilyet hirdetni. Valahogy ellenkezik a valósággal, amely ma
Európán van az, hogy szeretet, emberszeretet, testvériség összetartás, egymás megbé-
csülése. Talán akadnak olyanok is, akik nem vallják velünk együtt ezt a felfogást, de
azt hisszük, hogy minket, keresztény embereket, nem háborus átkeresztelkedett lelket,
hanem igazi született, Krisztusi hitben nevelkedett keresztény embert, nem lehet meg-
győzni arról, hogy ami ma Európában történik, kulturált, civilizált és nagy történelmi
népek között, hogy ez dicséretére vallik keresztény hagyományainknak.

Nem, nem, ezt nem hisszük el.

Tudjuk azt is, hogy ezen mi nem változtatunk. Hiába is akarnánk, nem lehet.

Az éssnek ma csak arra kell törekedni, hogy a tűz tovább terjedését ne se-
gítse elő. Az irigységet, gyűlöletet, félbe kell hagyni. Szegény, ártatlan emberek üldö-
zését meg kell szüntetni mindenütt a földön. Vissza kell adni az életet az embernek. A
fogot, hogy éljen, a mosolyt, hogy nevéssen, a Jóságot, hogy érezze mindenki azt a
Krisztusi szeretet, amelyet Jézus, ami örök Megváltónk hirdetett minden nép számára.

Vissza kell helyezni ezt az eszmét arra a magaslatra, amelyről elsodorta a vi-
har. Arra a zsámolyra, amelyről leötötték, vissza a megérdemelt oltárra a honnan el-
indult, hogy szeretet, békét, testvériséget, egymás megbecsülését hirdesse, az embernek,
a szegény keresztény embernek, annak az európer-nek, amelyre olyan büszkén hivat-
koztunk mindig és amely európer-ből alsórendű ember lett.

Legyen ez a pár sor egy őszinte lélek megnyilatkozása, tele jóakarattal, legeggséggel, szeretettel, testvériséggel a Szent Karácsony ünnep eszméjének egy szál virágát, amelyet remegve helyezünk minden jó ember ünnepi asztalára kalácsnak.

Békesség a földön embereknek. És jóakarát.

1940, Karácsony.

— R. R. —

A pacsirták karácsonya

Assisi Ferenc mondta egyszer: ha a császárral beszélhetnék, elrendeltetnék vele, hogy a pacsirtáknak karácsony estéjén magot szórjanak a havas utakra, hadd legyen részük ünnepi lakomában e szent napon nekik is. A Szent meglátta és átértette milyen szörnyű dolog a napsugárhoz és nyári bőséghöz szokott pacsirtának szállni a havas utak, dérűtött mezok, hófehér földek felett. Ha egyáltalában tudna énekelni, énekelne ilyenkor egy árva pacsirta-pár, mit énekelne ilyenkor a pacsirta párjának holt teteme felett? Utolsó dal a megfagyott világban.

Mikor ideér a Szent gondolata, hirtelen rázuhog a karácsonyi öröm fond gondolat-zápora. Hiszen karácsony szánni és szeretni tanított, felidezte a szenvedő embert, királyi művészté avatta a jótettet, megismertette az emberekkel az élet legnagyobb örömét: az örömszerzést. Ne féljete, fázó pacsirták, ime, szól a király, parancsot ad, bársonymentés, tollas süvegű, szattyánсарus apródok szórják tele a hómezőket édes friss magvakkal s hívogatták az éhség- és fagyverte sereget királyi lakomára. Szűgásban, fagyos csendben surran, röpül ezer madár, halk, sűrű motózás s egyszer csak megszólal a pacsirták Te Deumának cseppetgyűszava.

Igen, így képzelte ezt a Szent, maga is az Isten pacsirtája.

De mi lenne másnap reggel? Vajjon elég-e az, ha egyetlenegy napon csodát történik és a havas táj felett elszórják az életmentő búzaszemeket? Élet-e egy olya karácsony, amely egy nap kivételes hangulatát iktatja bele évenként egyszer kietlen, sötét és kihűlt életünkbe? Lehet-e pacsirtát tartani úgy, hogy egy hosszú télen át egyetlenegyszer kapjon szemet?

Milyen világos, hogy ha a karácsony nem lesz mindennapi erkölcs: ünnepek, romantika marad csupán. Milyen kökemény valóság, hogy a pacsirták mindennap éhesek, mindennap fáznak s őket mindennap etetni és szeretni kell. Kihűlő világban, ólom színű ég alatt, halálítélettel telített levegőben suhannak, szállnak, hullanak a fázó, néma pacsirták: a lelkek. Mindenikben ott halványodik egy édes nyárnak az emléke vagy álma. Mindeniknek tele van a lelke el nem énekelhetett dalokkal. Mindeniknek vonaglik fáradó szárnya, amint menekül a zord idő körülkerítő avar-gyűrűjéből a fény, szeretet szigetére. Oh, mennyi ilyen lélek szálldos körülöttünk! Siessünk, halálosan sürgős a munkánk: szórjuk szét a hómezők felett a jóság búzaszemeit, apró vigaszt, összesöpört morzsáit, mindazt, ami tőlünk telik: éhesek a pacsirták! Hétköznapiaként estenden, mikor megáll a nagy malom, a robot nem tapos, a gond nem öröl: hallasz-e néha halk, távoli, tiszta pacsirtaszót, azoknak a lelkeknek énekét, akiknek épen a kezézet vetett búzaszemet? Nem ismered őket, nem találkoztál velük; Isten elválasztotta a magvetőt és a pacsirtát, de a magvető hallja az ismeretlen pacsirta énekét és minden pacsirta énekét mond az ő magvetőjének.

Minél hősiesebb, minél állandóbb és minél győzedelmesebb az a küzdelem, hogy a pacsirták mindennap érezzék a karácsonyi gondolat örömét, annál tisztább és hallhatóbb a világháboruban önmagát tépó emberiség harci zaja és halálordítása között a pacsirták háláéneke.

Isten ezért az énekért tűri még a világot.

Önbírálat és vallomás

Negyvenöt éves múltam. Az az, melyben az ember bátran mondhatja önmagának, hogy hibázott, hol vétett az életé-
mikor lépett rosszul és azt
mikor, mindent jóvá tehet. Mitagad-
jam, sok a megállapító dolog. Nem csináltam
lent úgy, ahogy kellett volna. Szokásaim és természetem
mindenben egyezik a tör-
ekkel és szabályokkal. Sőt
nem mondhatom, hogy min-
nek megadtam azt, amit kel-
volna. Isgága lélek lakik
nem, amiért nem én vagyok
bás. Kell legyen bennünk
titokzatos erő, amely intéz-
k adott esetben és ha rossz-
intézkedik, csak az lehet a
az érte, aki ezt belénk lehelt.
Igaz, szavaim néha nagyon
tottak. De vajjon, ha meg-
nem valamit, valakiről, amit el-
tetett, csalt, lopott, sikkasztott,
szélt a beléhelyezett bizalom-
g, gödös, rideg, pökhendi volt,
y kicsinyes érdekből ütött,
y pusztított el valakit, ki-
ználta a jóhiszemű lelket és
an becsapta, ennek a becste-
sege nem e követelte meg a
lványosság ítéletét?

Szabad e, azért, mert vala-
kísvárosban lakik, despotá-
c, elnyomónak, kegyetlennek
ni és aztán milliókat hará-
olni össze, ál népvézernek fel-
ni, dicséretet magát hivata-
an, keresztény vagy zsidó lét-
e?

Tollam nem kimélte ezeket
embereket. Igaz az is, ellen-
gem lettek valamennyien.

Mert nem bírtam nézni, aki
nem napi munkával, hanem ha-
rdjítékkal keresi kenyerét, ne-
m erkölcsi leckét adjon.

Kaszinó politikán keresztül
intétek egy mindenkítől véde-
lenül álló lakosságnak a sorsát,
amelyről csak beszéltek, de érte
nem cselekedtek.

Kaszinó tag nem vagyok.
Ugy hiszem azért, mert ide bi-
zonyos könyöklés kell és rendel-
kezni a hunczutságnak azzal a
részével, amely a másik kaszinó
tagot szidalmazhatja.

En az aknamunkát soha-
sem szerettem.

A különbség köztem és a-
zok között, hogy ők csak vall-
ják, beszélnek, pletykálják azt,
még elesebben, én meg mindere-
ket írom. A betű marad, a be-
széd elfoszlik.

Hányszor leszdedik barátok
a keresztvizet egymásról, vagy
ellenségeikről, ismerőseikről, sőt
barátjaikról is, de mert csak ket-
ten hallják, és akkor tagadhat-
ják le, mikor nekik legkellemese-
sebb.

Sőt! Mennyivel gorombább
és sértőbb szavakat használnak
egymás ellen, amit a papir nem
is bírna el és amiért legalább
egy jó verés, vagy öt évi bört-
önt kapna az illető.

A bűn és vétek csak az, ha
valaki valamit megír.

Nem tagadom, sok ember
került ez alá a bonckés alá. Me-
rem állítani, hogy senkit igaz-
ságtalanul nem állítottam a köz-
vélemény ítélőszéke elé. Mindig
és minden esetben a közérde-
kben tettem ezt. Tessék életem
hozni egy embert, aki ha nem
is egészen, de nyolcvan száza-
lékban bűnös volt azért, amiért
tollamra vettem.

A kis város azonban ezt
nem bírta el. Ha hibáit mutat-
ják attól irtózik.

A lélektani megmagyará-

zása ennek az, hogy kísértésben
mindenki ismer mindenkit és na-
ponta találkozik ismerőseinek
szeregel és azoknak szempillan-
tásaiból olvassa ki a kárörven-
dést.

Nagyvárosi embernek ez
felsem tűnik.

Ott mindenki ismeretlenül
éli az életét és így nyugodtan
veheti karjára nejt, mert senki
sem fordul utána, hogy „ez az
az alak, akiről az újság ezt és
ezt írta”.

Újságba való aljasságot pe-
dig mindenki elkövet az életében
legalább egyszer, még az újság-
író is.

Ha rólam van szó, mindig
első akarok lenni abban, hogy
hibáztam és rosszakat követtem
el életemben.

Tisztaban voltam és va-
gyok azzal, hogy nem vagyok
hiba nélkül. Ezt kézséggel haj-
landó vagyok elismerni.

Ha azonban ezt mástól
kétném velem szemben, bizony-
nyára megvolna sértődve.

Nem is kérem ezt senkitől.
Szívesen vállalom minden-
ért a felelősséget.

Magam ura vagyok és így
nincsen mit szépitgetnem.

Semmiféle olyan aljasságot
nem követtem el, legalább is nem
nagyobbat, mint más, akárki ro-
konaim, testvéreim, jó barátaim
és ellenségeim egyformán. Hibás,
vagy hibátlan politikai nézetem-
ből emeletes házat nem csináltam
és más egyéb formában sincse-
nek millióim, sem erőseim.

Negyvenöt évvel az ember
kis vagyont kellene felmutasson
és olyan állása legyen, amely
tisztességes nyugdíjat biztosítana
számára.

Igaz, költő vagyok és ujj-
ágitó.

Az előbbi csak halálom után fogják megtudni, az utóbbinak a dicsőítő cikkeért sohasem szorítják meg a kezét, de ha kritizálni mer, akkor a legjobb barát is felháborodással tárgyalja, hogy ezt, vagy azt, megmerítse írni. Négy kötet verset írtam eddig s azt a távoli kritika teljes egészében el is ismerte de a kötetekből 80, 90 példány kelt el.

Feltudnám sorolni azt a száz lelkes embert, akik a kötetet megvették — szánalomból és barátságból, de arról is megvagyok győződve, hogy ott hever ha még nem adták el sajtópapírnak, a polcon, felvágatlanul.

Külön példányt a könyvkereskedésekből egyet vettem meg. Szentül megvagyok győződve, hogy a versek rosszazak és nem a közönség. Ha Vajda János, a magyar irodalom ragyogó pesszimista költője arról panaszkodik leveleiben, hogy összegyűjtött verseiből alig negyven példány fogyott el, akkor én, aki amúgy sem lehetek barátaim és jóembereim között költő, mit is akarok többet, mint a mit nem kaptam meg?

Mit nem irigyl egy kis város az embertől?

Irigyli a ruháját, szeretőjét, vagyonát, pénzét egyik a másiknak, hát a tehetségét hogyan irigyelne?

És a kisvárosban nincsen varázsa senkinek.

Ha a költő mindennapos lesz, sétál, családja van, gyereket nevel, ló, fut, szalad, cipője ruhája ugyanolyan mint másoké, így, unalmas lesz és nem hiszik el neki, hogy költő.

Mert a költőnek titokban kell élni, nem szabad vagyona, ruhája, pénze legyen, ami nin-

csen is és láthatatlanul kell vinni életét.

Mások, akik állandóan puritán jelemmel hirdetik önmagukat, kritizáltak másokat, szép nagy emeltes házzal dicsekednek, amely testvérek közt is megér egy milliót.

Nyugodtan megkérdezhetné az ember: miből? honnan?

Azt is tudjuk, hogy keneteljes beszéddel ezt a milliós házat nem lehetett megszerezni, sem pedig a csekély fizetésből.

Rólam a gonoszok mondják, hogy rosszul politizáltam.

Nem tudom, hogy melyiket csináltam rosszul? Azt e hogy szolgamódra kiszolgáltam valakit és ezért a kiszolgáltatást soha, egy banit sem kaptam, vagy pedig, hogy nem gyűjtöttem magamnak vagyont belőle.

Azt hiszem mindakettőt.

Volt, ami volt, becsaptak rútul félrevezettek és nincs tovább. Többé sohasem lesz hasonló eset.

Igaz mások éppen olyan aljasul nyalakodtak a mellett a rossz politika mellett, mint én, csak én megírtam azt, amit ők mint propaganda beszédet mondtak el — pénzért, érdekből, aljas jövedelmekért.

Tartom magamat olyanak mindig, mint azok, akik felettem tartanak ítéletet. Olyan mindig vagyok, mint a kávéházi konradok. Végeredményben két sebet kaptam a világháborúban, kitüntetéseim vannak, fényképem ha kell bárkinek rendelkezésére áll most is, fogságba estem és hat hónap után hazajöttem, hogy aztán két hét múlva a szerb fronton, a Rigómezőn, a Morava völgyében, Kurusimiljából résztvegyek abban a szomorú visszavonulásban, amely október 31-én a forradalmat hozta szá-

munkra.

Költő vagyok én is és ber. Magyar vagyok és más is szerető.

Az elmúlt húsz esztendő alatt egyetlen kisebbségi körális megmozdulás sem volt, melyben anyagilag részt nem vehettem volna. Zsebem és számbam mindig adott, ha iskolámról egyházamról volt szó. Gyakran kezet magyar iskolába járatok.

Ha rossz emberekről szó, engem is megemlítenek, ha jószívű lélek kerül napirendre, én is azok között vagyok.

Mindenkit, aki csak mosolyt küldött valaha felém, nagyon szeretek. Egyetlen ember sem bántottam meg, hasam, aki csak egy kicsit ember volt.

Mindenkit imádtam én, engem is embernek nézett.

A szó nemes értelmében. Nem lakom elefántcsonttoronyban, hanem szegényes házában, amelyben villany és víz az áramot fizetni kell.

Tizenhét év alatt feldicsőítettem én mindem érdemest és demtelent.

Egyetlen ember szorított csak meg a kezemet róla írt cikkemért. Egy szegény magyar.

Mások, akikről annyit, annyit írtam, amit nem érdemeltek sokan és amit nagyon rosszul tettem, sohasem mondtak egy szóval sem, hogy: köszönöm. És annyi napjuk legyen nekik hátra, ahány lejt adtam nekem érte.

Azt hiszem, már holnap nem élne egyik sem.

Vereket írtam, kötetbe kiadtam, ajánlottam is egyiknek másoknak abban a reményben, hogy így talán kibújik belőlük. Mecenas, a könyv költségeit hozzájárulnak majd valamivel, egyetlen banit sem adtak érte.

Folyt, következik.

Szerencse fel, szerencse le

(Szerencse fel, szerencse le,
Ilyen a bányász élete.
Váratlan vész rohanja meg,
Mint bérötetöt a fergeteg.)

Alig ha van a robotoló bányamunkásságnak szebb éneke, amely jobban kifejezi azt a eszedelmes életet, amelyben bányamunkás él. Sohasem tudhatja, hogy reggel vagy máskor, ha munkába indul, kezébe veszi hűsége kisérőjét, a Dawis biztonsági lámpát, vajjon fogja még látni családját, hitvesét gyermekét és a többi jóembereit?

Nem, ezt nem tudhatja sohasem.

A bánya mély, sok száz méter fenékén aztán eloszlik még a reménysége is annak, hogy a valami szörnyű robbanás történik, megtudja menteni az életét.

És milyen furcsa az élet, milyen nagy rang, milyen nagy előléptetés az, ha egy évekig egédvájár, vagy csillásból végre bányász lesz. Milyen büszkeség, milyen elégedettség, ha valakit gazán bányásznak léptetnek elő, aki legelől dolgozik a szénben, furja a hegyek gyomrát, hogy aztán a dinamit, vagy más robbanószerrel mérgesen kidobassa az évmilliók óta ott heverő fekete ryémántokat, amely nélkül a mai gépesített kőrt elképzelni sem lehet.

Aki ismeri csak, az tudja, milyen a bányász élete.

Mindenki tisztában van azzal, hogy a bányában nincsen ablak, ahol ki lehet nézni nincsen mentőajtó, amelyen menekülni kell, mert erre, a robbanás pillanatában gondolni sem lehet.

Mert ez a robbanás olyan erős, olyan borzalmas, hogy nemcsak az embert tépi szét, nemcsak az életet pusztítja el, hanem elpusztítja a berendezést is, a sineket összecsaparintja, a csatléket sok száz méterre dobja és mint egy borzalmas tornádó, semmit épségben és életben nem hagy. És ez a hihetetlen veszély mindig ott settenkedik minden szénbányában. Amíg bánya lesz robbanás is lesz és mindig fog emberéletet követelni. Sohasem lesz olyan védelmi intézkedés amely ezt megszüntesse. Sokszor történik véletlenül, Sokszor hibából. Hogy ki a hibás, azt, csak úgy lehetne megállapítani, ha halottak élének, akik közül csak egy is azt mondhatná, hogy ez és ez volt az indító oka.

Sajnos a közelben dolgozók sohasem maradnak életben.

Elpusztítja őket a gáz. Örök titokként marad a halál oka. Mintha csak azt akarná hogy ne tudjon erről senkisé.

Fáj a szívünk és sir a lelünk az elhalt embertestvérekért, akik között vannak magyarok, románok, lengyelek és németek.

A bánya azonban nem válogat. Nem nézi az embernek sem nemzetiségét, sem faji származását. Egyformán öleli mikor a munkába mennek és ha haragszik, válogatás nélkül mint halottait. Mint az énekben is írva vagyon, anyakeblére veszi az elhalt, elpusztult, dolgozó munkás életét.

A dolgozó bányamunkás köszönése, hogy: Jó szerencsét, olyan törvény menderült a világon, amelyet egy sem mulaszt el, mikor a bánya mélyébe, vagy onnan indul kifelé. Ezzel üdvözlí egymást a bányász, az előljáró, a feljebbvaló, a mérnök, mert előtte nincsen rang, nincsen szegényebb, vagy idősebb, csak ember van, akik odalenn a mélyben dolgoznak verejtékesen, nagyon nehéz munkával keresve meg a napi kenyeret, sokszor évekig, évtizedekig, van aki nyugdíjas lesz és van akit legszebb korában gyilkol meg és foszt meg az életől.

Ezért kell becsülni a bányamunkást.

Molnár Sándor

Ötvennégy derék bányamunkás gyászol a zsilvölgye

Az elmúlt Pénteken délután borzalmas szerencsétlenség történt a Lupeni Ilona bányában, amely 54 bányászletét követelte ezuttal is. A szerencsétlenséget a bányász örök ellensége, az ugynevezett mettángáz okozta, amely mindenütt létezik a világon, ahol szénbányák vannak. A szerencsétlenség színhelyéről 54 halottat húztak ki, valamint több a súlyos sebesültek száma is.

A hatóságok, megyei ügyészség, valamint a bányafelügyelőségek vezetői azonnal a szerencsétlenség helyszínére utaztak, a vizsgálat megkezdésére. Az eddigi megállapítások szerint a szerencsétlenség okát nem sikerült megállapítani, de annyi bizonyos, hogy csak gyuladás után keletkezett, mert a mettángáz csak az esetben robban, ha tűz ér hozzá. Hogy ez milyen körülmények között következett be, azt a vizsgálat fogja megállapítani, amelyet most folytatnak nagy erőfeszítéssel az illetékes hatóságok, a bánya szakembereivel karöltve.

A borzalmas szerencsétlenség híre az egész zsilvölgyet nagy szomorúságba ejtette, mert habár nem ez az első eset, a zsilvölgy bányamunkásság mindig mélyen megrendülve vesz tudomást földalatti dolgozó társainak haláláról.

A szerencsétlenül járt 54 bányamunkás temetése vasárnap ment végbe Lupeiben, hatalmas tömeg részvétele mellett. Megható és szívet szomorító jelenetek játszottak le a gör. kel. nagy templom mellett felállított ravataloknál, ahol a hozzátartozók nagy tömeggel siratták keservesen az elpusztult családfejenntartókat, vagy gyermeköket.

A temetésen megjelent a munkáügyi miniszter is, a megyei prefektura részéről Dr. Costea Iosif prefectus, az összes zsilvölgyi vallás felekezeteinek papjai, a katonai és polgári hatóságok, a bányák részéről csaknem valamennyien, a Legionarus mozgalom kiküldöttei és a zsilvölgye minden részéből sok ezer ember kísérte utolsó útjára elhalt ember-

társainkat, akik a szerencsétlenség áldozatai lettek.

Bányászok a reggeli szürkületben

Reggel, ködös, zimankós időben, vagy ragyogó nyárban, folyton mennek. Kezükben csákány és lámpa, szívükben talán a halál gondolata dobban. Arcuk becsett, sáppadt, szakállas. Hajuk a gáztól és víztől érdes. Ruhájuk tépett, akár a szivők, akár a felkűk és az életűk. Olyan egyhangú lépésekkel, mérk az utat, mint a sirásó mért temetőben a sirt. Aznap talán nem látják a napot s talán holnap se és holnapután se. Tíz, husz, vagy harminc évig járják e Golgotát és sohasem tudják, hogy visszatérnek e. Így mennek, mennek, mindennap tiszta szívvel, mint Krisztus ment a Golgota felé.

Molnár Sándor.

Mi az a mettángáz, mely annyi bányász életét követeli a világon

A világ összes bányászainak retteget ellensége a bánya mélyében levő robbanóanyag, a kékes lánggal égő mettángáz.

Ez a veszedelmes anyag rendszeren ott lesekedik a bányászra, a hol dolgozik. A frissen kibányászott szénből árad ki, amely ellen ma már minden bányász nem egyszerű berendezke-

déssel védekezik, amellyel a zsilvölgyi bányák is előrangban felvannak szerelve. A védekezés módja igen egyszerű, ha azt pontosan betartják. Bármennyire sajnáljuk is a szerencsétleneket, de sohasem lehet megneveztetni azt, ha egy ilyen robbanás bekövetkezik.

A vizsgáztató bizottságok, amelyek a bányászokat szokták vizsgáztatni, a vizsgán legelőször

is az kérdezik a bányásztól, mit kell ellenőrizni ha munkához akar kezdeni?

Szabályszerint a csapatvezető első dolga, hogy a nála levő és jól működő Dawis lámpájával megméri a gáz mennyiségét és, hogy egyáltalában létezik-e a munkahelyen és ez úgy történik, hogy a Dawis lámpájának a lángját lecsavarja olyan rövidre, hogy csak az utolsó kicsi láng-

gáz látszik és aztán szép lassan felemeli a szénfejtés legmagasabb pontjáig. Azért lassan, mert ha hirtelen földobja a lámpát, akkor ha gáz van jelen, azonnal felrobbanhat. Ha az emelvényen a lámpa icipici sugara kékes lánggal emelkedni kezd és magasabban két százalékos utat, nem szabad a munkát megkezdeni, hanem azonnal jelenlét kell a feljebbvalónak, aki megkérdezi, hogy a szellőztető

működésbe lépjen és kiszívja a munkahelyről a gázt. Ha ez megtörtént, csak azután szabad megkezdeni a munkát. Ennek tudása az egyik legfontosabb tantárgy a bányász számára. Ezt tanítják is állandóan és senki sem lehet az, ha ezt nem tudja. Ugyancsak nem szabad robbantani ott, ahol gáz van.

Nem szabad cigarettára gyújtani, ahol a gáz settenkedik. Sajnos, az ott dolgozó em-

berek rendszeren mind elpusztulnak és így ritkán lehet pontosan meg tudni, hogy mi okozza azt a rengeteg szerencsétlenséget, amely annyi, de annyi szegény ember életét követeli mindig.

A kék veszedelem, a gáz éppen olyan ellensége a bányamunkásnak, mint a másik mérgező gáz, amellyel évek óta fenyegetik egymást a világkultúr nemzetei.

m.

Nagyobb bányaszerencsétlenségek a Lupeni bányánál

Nem érdektelen megemlékezni arról, hogy bányaszerencsétlenségek mindig voltak és vannak és hogy pl. a szilvölgyénél, Lupeniben, az utolsó 25 év alatt háromszor volt tömegszerencsétlenség, amely minden alkalommal több mint ötven áldozatot követelt.

Az egyik ilyen emlékeztetés egy bányaszerencsétlenség 1917-ben történt, amikor is, ugyancsak metángáztól, robbanás keletkezett a bányában és 62 derék bányamunkás vesztette el életét. Ez borzas időben történt, mikor éppint ma, szintén ezer és ezer ember halt meg a különböző partereken és alig tűnt fel vala-

minek a tömegpusztulás.

A második nagy és talán legnagyobb bányarobbanás 1922-ben, Szentgyörgy napján volt ugyancsak Lupeniben, amely alkalommal, metángázrobbanástól 82 bányamunkás lelte halálát. A temetésen akkor megjelent néhai Ferdinánd király is, aki nagybani segélyt is osztott ki a hátramaradtak között.

A harmadik a jelenlegi, amely újból 54 ember életét oltotta ki.

Tudni kell, hogy a metángáz irtózatossá erejű robbanást idéz elő.

A tömeghalál által elpusztult embereket ugyszólván szíjjel

tépi. Kezeiket, lábikat, fejét és más testrészét igen sok esetben messze szétszórja egymástól és igen sokszor megtörténik az, hogy a mentési munkálatok alkalmával egyik helyen lábakat, kezeket fejekeket találunk meg, borzalmasan összeegve, de azt már nehéz vagy egyáltalában nem is lehet megállapítani, hogy az így összerakott testrészek valóban egy törzshöz tartoztak volna. Mert ez teljesen képtelenség. A hivatalos megállapítások szerint mi sem jellemző jobban, minthogy némely embernek a felső részét messze elreptülve találták meg az alsó testrészétől, amelyből arra lehet következtetni, hogy a robbanás egyenesen ketté vágta derékban és egyik felét ott hagyta, míg a másik darabját testének, messze másfelé repítette el. (m)

— **Legszebb** és legmodernebb butorok, háló és úriszobák, kényelmes székek, legújabb divatu sport gyermekkosci, az **ARADI BUTORRAK-TÁRBAN** Petroșeni.

— **Bachrach Béla**, București kávéháza az előkelő közönség találkozó helye Bachrach Béla, **konyhája és feketéje híres** a megye határain túl is. A szállodában állandóan tiszta szobák, uri kényelem.

Columbia, A. E. G. Mende Világmarkás Rádiók!
Fényképezőgépek
Fotó-cikkek
Filmek, stb.
Modern Amatőr-Laboratorium
FOTÓ ZEICHNER
PETROȘENI.

Ismerőseiknek, üzletfeleiknek, jó barátainknak ezuton kívánunk őszinte és boldog karácsonyünnepet és boldog új esztendő!

Konka Ferencz, mészáros	Balázs Dénes szabó.	Gulyás György kereskedő
Grausam Károly keresk.	Székely Sámuel hentes.	Özv. Hubert Gyuláné vendéglője.
Krausz Gyula órás	Somogyi Sándor kertész	Hartmann Viktor, fodrász.
Guttman Mihály keresk.	Barabás Kálmán festő.	Pop Emil kereskedő.
Marian János, cipész	Almássy Árpád, szabó.	Kerekes Béla, cipész.
Rákosa Ferencz, asztalos	Guld Bodega,	László Béla, mészáros
Petrica C. tinne, vendéglője.	Vijdea Ioan láncbanár.	Hunyadi Eduárd, mehaniкус.
Tusz György, rádió szaküzlet.	Welther Rudolf cukrász	Czeller István, fodrász.
Demeter György cukrász.	Blága Károly, keresk.	Martius Antonia, csemegekeresk.
Gajdos Károly, asztalos	Mészáros Jakab, fodrász	Tomescu Ioan, cipész.
Schmieder József mészáros.	Hegedűs Ferencz, fodrász	Malai Ioan, vendéglője.
Birtalan Elek, cipész.	Kratz Herman, fogász.	Pompiliu Florea keresk.
Marian Pavel, szabó.	Kovács József, fodrász.	Pálos Ignác, mészáros.
Ovits Ferencz, szabó.	Perin Áron, fodrász.	Pingert Árpád, Paránci Menház.
Mischung Tóni, fodrász.	Liszka János, fényképész.	Hencz Ferencz, fodrász.
Stanciu Remus, mészáros.	Kövesdy Gyula, fogász.	Vékony János, cipész
Radu Ioan, asztalos.	Pech Mihály, órás.	Tarczali Mihály szabó.
Kurkó János, cipész	Bachrach Béla, Hotel București.	Dotzauer József, fodrász
Szilágyi Sándor fodrász	Balog Ferencz, cipész.	Farkas János asztalos.
Háros Antal, kereskedő	Therma Breckner műszaki üzlet	Katona István, szabó.
Petrus Nicolae, uriszabó	Dismatsek Ernő, bodega.	Sőcs Lajos kovács

Schlett Ede, cipész.	Malcanek Anton fodrász.	Szócs József cipész
Szakács Dénes asztalos.	Pataki András cipész	Grosz Benedek kovács
Mester József sütőde	Viski Sándor mészáros	Schmieder József mészáros.
Szalay Ede, festő	Grausam Ferencz Mészáros	Öltz András, mészáros
Taschek Stanislaw, keresk.	Szénik János kéményseprő	Irsai Károly cipész.
Hirt Józsefné fodrásztűzlete	Borsos Aladár szabó	Altenburger Adalbert mészáros
Sófalvi András, keresk.	Kosztá Géza borbély	Slovenski Rudolf borbély.
Tárca József, mecanikus.	Sófalvi Mihály cipész	Pittini Rico vállalkozó
Wágoerné kalapszalonya.	Medgyesi Imre cipész	Jámbor Imre borbély
Szilágyi János z Altiszti kaszinó vendéglőse	Bódy Péter borbély	Nekula Ede vendéglős
Kirschner József, borbély.	Király János keresek	Schmidt Márton, szabó.
Jó Dénes, Traian Ardelean kéményseprő	Kuk István vendéglős	Ilyés Balázs keresk.
Mihuț Vasilie keresek	Bodó Ferencz Bíró és Albert, szabók	Henter József, kovács
Hogmann Andrei, kovács.	Todor Petru mészáros	Kiss Ferencz, mészáros
Jurca Alexandru vállalkozó.	Kelemen István gyógyszerész	Krausz Károly vendéglője.
Boca Livius, cipész.	Muth József fodrász	Balomiri Ioan sütődeje
Petreszel Jenő. borbély.	Manea Gizella fényképezete.	Návrádi Péter mechanikus
Lăzăroiu Cornel sütőde.	Demeter József borbély	Koronka Dénes kovács.
Boncsina József, sütőde.	Gongola Károly mészáros	Kárász Gyula kéményseprő
Lengyel József, cipész.	Kulcsár József kőműves	Krausz Ferencz, keresk.
Bányai György, keresek.	Muzsik Mihály sütőde.	Jakabffy Sándor kovács
Varga Béni fényképez.	Vasincă Ioan borbély	Heus György mészáros
Szabó Mihály kereskedő.	Vasincă Sándor borbély	Návrádi Rudolf bodegája.
Benedek Pál szabó.	Gampe Emil vendéglője.	Papp Ernő, gyógyszerész.

Pernecki Lujza
kalapszalon.

Boncsina Ernő
asztalos.

Kovács Pál,
vizvezetékyszerelő

Oláh Mihály
szücs.

Lula Miklós
kömüves

Böhm Mihály,
borbély

Szilágyi János
asztalos

Pujró!

Kovács Géza,
keresk.

Faul János,
szabó.

Nagy István
molnár,

Niedermayer Anton
borbély.

Kádár Ferenc,
cipész.

és végén lapunk szerkesztősége mindenhűséges olvasójának, jó embernek kivétel nélkül.

Kivánjuk, hogy a Szent Karácsony ünnepe és az ujesztendő, hozza meg minden ember számára a várva, várt igazi békét.

Nyomatványait szerezze be az

I. Berger

könyvnyomdájában

Hatágen.

Ha finom és zamatos italt akar,
kérjen „AZUGA” sört.

A Napló 17-ik évfolyamát

zárjuk le jelen számunkkal. Ilyen hosszú ideig sohasem jelent még meg magyar lap a szilvögyében és nem is kellett annyira, de annyi rosszakarattal megküzdni sohasem, mint lapunknak, különösen kezdetben. Ennek a nehézségeknek és rosszakaratoknak az oka az volt, hogy mi a haladó szellemet képviseltük és nem a maradiságot. Hirdettük az emberek egymásközötti békét, a román és magyar nép kibékülését örök időre. Hirdetjük ma is és nem szününk meg ezt hangoztatni.

Jelen számunkkal befejeztük az 1940-ik évet. Figyeljék meg kedves olvasóink lapunk tartalmát, nivóját és értékes szellemi részét és állapítsák meg, hogy

nem adják hiába előfizetésüket a lapért, mert az tartalmával és őszinte hangjával, olyan ember ügyek szolgálatába áll, amely munkában támogatni kötelesség mindenkinek.

A Szent karácsony ünnepe minden jósa fönja körül jóembereink szívét és a közeli ujesztendő pedig hozza meg minden számára az embernek kijáró igazi békét, testvériséget és egymás megbecsülését.

Amikor megköszönjük mindenkinek hozzájárulását jószágát egyben arra kérjük, hogy ebben a munkánkban a jövőben is szíveskedjenek bennünket támogatni.

Testvéri szeretettel:

Molnár Sándor, szerkesztő

JÉGER FERENCZ, az Iparosklub vendéglőse

minden vendégének, ismerősének, jó embereinek ezuton kíván boldog karácsonyi ünnepeket és boldog ujesztendőt.

Francois Mauriac levelezőlapja:

Árnyékomról

Az éjszaka esőndje

Ma éjjel Párizs esőndje tartott ébren. Nem hallottam a város lihegését, hát föléhajoltam és úgy figyeltem szívverését, mint valami szeretett lényét, mert meg akartam bizonyosodni: él még. Ez a háború nem zajos. Egy egész nép visszafojtja lélekzetét. Takarékosan kell a lélekzettel bánni, mert utunk hosszú. Főként azoknak szól ez, kik ismerik szívünk gyengeségét...

A tengerpart homokjában játszó gyermekek azt hitték, hogy a homokvárak hatalmasabb, mint az óceán. Minden nemzedék formába önti az álmát; az alapokat pedig újra és újra szomorú apály és dagály váltakozása árasztja el. Akik a pusztulást túléltek, újra kezdik a munkát, emlének és hisznek egy világban, amelyik nem lesz embertelen.

Hogy lehet az, hogy az emberek nem esnek soha kétségbe, hogy nem vágódnak el, arccal a föld felé, mikor oly világosan látják sorsuk kérelhetetlenségét, hogy nincs olyan vértanúság, melyhez ne akarnának méltóak lenni. Mindent vállainak, ellenállnak és még egy éjszakai panaszkiáltást sem hallik. Istenem, talán azért van mindez, mert szereted teremtményeidet, bármily szennyesek...

**Dismatseknél minden husos napon
frissen készült pörkölt és jó sör**

Hungadi Eduárd

vezeték és csatornázási vállalata Petroșeni.

Str. Regele Ferdinand 47.

Elvállal, teljes felelősség mellett, új házak és épületek vezetékekkel és csatornázással való berendezését. Tervekkel, költségvetéssel és részletes felvilágosítással szívesen szolgál.

Pontos és lelkiismeretes munka.

Győződjön meg munkámnak jó minőségéről!

Nem a régi már a legény,
Árnyéka is lusta,
Hosszú lábait a falon
Éppen csak, hogy húzza.
Borzas feje, mint gömbakác
Lombja lóg az éjben,
„Miért küszöl lassan árnyék,
Paloták tövében?”

„Nem voltam én fáradt árnyék,
Mig sietett gazdám,
Alig tudtam őt követni.
Visszagyengült hozzám.
Elfáradtunk mind a ketten,
Most már menedégülünk,
Kár a buta rohanásért.
Nem sokáig élünk...”

„Fegyvertelen, hű testőre
Vagyok a gazdámnak,
Meghatóan követem, mint
A hűséges árnyak,
Ha temetik, én leszek majd
A halotti leple,
Púpos árnyék, ráborulok,
Mert megérdemelte...”

Lép a legény, lép az árnyék,
Paloták tövében,
Kukoricát patlogtat az
Úristen az égen.
Csillaghullás van, a legény
A tüneményt nézi,
Falon lógó seelymes árnya,
Az is vele nézi....

SÉRTŐ KÁLMÁN

— **Bóditó, andalító,**
valódi édes Pellin rációürmös
állandóan frissen készült ételek
flekken különlegességek, külön
terem társaságok részére az
Iparos klubban. Pontos és
gyors kiszolgálásról Jéger Ferenc
gondoskodik.

— **Fogászati hír,**
J. KÖVESDI, diplomás fogász
összpontosításról haza érkezett és
rendeléseit újból megkezdte.

D-sale D-Int.
Tek.

urnak — urnőnek

Str.

L. Schäffer

PETROȘENI.

Rum, likőr és cognaggyár. Borpincészet, sör és szeszes italok nagyraktára.

Uzina Electrica S. P. A.

PETROȘENI — Anyagraktára :

tart mindennemű magas és alacsony feszültségű szerelési anyagokat. — Csillárok izzólámpák és főzőkészülékek, a legjutányosabb áron.

Elvállal mindennemű szerelési munkálatokat felelősség mellett.

Most fektesse be pénzét !

Eladó Petroșeniben, a város központjában, egy városi háznak rendkívül alkalmas házhely. Ez ügyben szívesen szolgál felvilágosítással lapunk kiadóhivatala.

Eladó a Maleában, ut mellett levő, építkezésre igen előnyös hely azonnal, betegség miatt. Cim a kiadóban.

Eladó egy jókarban levő cipész varrógép. Megtudható a kiadóhivatalban.

Eladó Petroșeniben emeletes új ház, havi 3500 Lei jövedelemmel. Értekezni lehet a kiadóhivatalban.

Eladó Petroșeniben asztalos műhely berendezés, amely áll különböző gyalupadokból, hozzávaló szerszámok és minden más egyéb felszereléssel. Cim a kiadóban.

Vegye figyelembe, hogy jövőre kétszerannyit kell fizessen mindenért ! — Az így befektetett pénz csak kamatozik.

Tipografia Berger, Hateg.

— Egyetlen polgári szakképző hely az Iparosok Petróșeniben, ahol a legjobb iskolák, kitanú házikonyha, sülti, lönlegességek, állandóan kaphatók.

A legfinomabb enyedi italok. Husos napokon frissen szállított zónapörkölt. Vasárnap előtt házi tepertős pogácsa és borsos tokány. Minden alkalommal frissen hozott kitanú sör.

Tiszteletes és előző kiadók kiadójáról Jéger Ferenc vendégfőnök gondoskodik. Belső összejövetelekre alkalmas konyha helyiség.

— Jó házból való fiataloknak felvétetik Lupeni Lázároi Cornel pékmestere azonnal.

A Napló szerkesztőség és kiadóhivatala, Petroșeni Str. Pr. Carol 18.

Cikkek, novellák, versek, ismertetésre szánt könyvek a szerkesztőség címére küldendők. Lehetőleg gépiratos kéziratot kérünk, de ha azok, sem más közlésre szánt anyag megőrzésére nem vállalkozunk és nem küldjük vissza.

Lapunkban megjelent cikkekért, annak írója felel. Névtelen leveleket nem veszünk figyelembe. Lapzártnál minden hónap 10-én.

Előfizetési árak: Egész évre 220, fél évre, 115, negyed évre 55, egy hónapra 20 Lei. Laputalajdonos és felelős szerkesztő: Molnár Sándor.

Hírdetések a Propaganda minisztérium által megállapított díjak szerint vétetnek fel.

Centum